

"Тасдиқ мекунам"

Ректори Донишгоҳи байналмилалӣ
сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон
доктори илмҳои иқтисодӣ, профессор
Убайдулло Асрорзода
с.2024

БАРНОМАИ КОҲИШИ ПАРТОВҲОИ ГАЗҲОИ ГУЛҲОНАӢ (ЕС.7)

Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон
Давраи татбиқ: 2024-2030

1. Ҳадафи барнома: Коҳиш додани партовҳои мустақим ва ғайримустақими газҳои гулҳонаӢ (PG) тавассути беҳтарсозии истеъмоли энергия, идоракунии партовҳо, нақлиёт ва харид тибқи созишномаи Париж (2015), бо саҳми муайяншудаи миллӣ (NDC-2021) ва Стратегияи рушди иқтисоди сабз дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (2023-2037).

2. Доираи фарогирӣ (Scopes Ghg Protocol)

Фарогирӣ (Scope)	Сарчашмаи ихроҷҳо (по Woo & Choi, 2013)	Дар мисоли ДБССТ	Чораҳо барои ихтисор намудани ихроҷҳо
Scope 1	Сӯзонидани статсионарӣ	Дегҳои гармидиҳӣ, дастгоҳҳои озмоишӣ	Ивазкунии дастгоҳҳо, гузариш ба гармидиҳии барқӣ
Scope 1	Сӯзонидани мобилӣ	Автомобилҳои хизматӣ, автобусҳо	Гузариш ба автомобилҳои барқӣ ва гибридҳо
Scope 1	Ихроҷҳои технологӣ	Чараёнҳои химиёвӣ, косибхонаҳо	Назорат ва навоварии технологӣ
Scope 1	Ихроҷҳои ғайримутаҷаккил	Кондитсионерҳо, таҷхизоти яхдонӣ	Ивази ноқили сармо, хизматрасонии техникии доимӣ
Scope 2	Қувваи барқи харидашуда	Қувваи барқ барои биноҳои таълимӣ ва хобгоҳҳо	LED-равшанкунанда, лоиҳаи панелҳои офтобӣ, низоми энергомониторинги iU- Energy
Scope 3	Коркарди партовҳо	Партовҳои маишӣ ва хӯрока	Чамъоварии алоҳида, компосткунӣ, рад кардан аз зарфҳои

Score 3	Манбаъҳои харидашуда	Об, қоғаз, таҷҳизот	яккарата Ҳуҷҷатгузори электронӣ, ихтисор намудани истифодабарии қоғаз
Score 3	Рафтуомад ба кор	Ҳаракати донишҷӯён ва кормандон	Барномаи Green Mobility, нақлиёти умумӣ, роҳҳои велосипедронӣ, роҳҳои пиёдагард
Score 3	Сафарҳои ҳавоӣ	Сафарҳои кори омӯзгорон ва маъмурият	Кам кардани парвозҳо, гузариш ба конференсҳои онлайнӣ

3. Самтҳои асосии барнома

1. Сарфаҷӯӣ дар энергия ва гузариш ба манбаъҳои барқароршавандаи энергия (панелҳои офтобӣ, назорати истеъмоли энергия).
2. Мобилитет ва нақлиёти сабз (скутерҳои барқӣ, мошинҳои барқӣ, велосипедҳо, роҳҳои пиёдагард).
3. Идоракунии партовҳо ва изи карбон дар кампус (чудосозии партовҳо, компосткунӣ).
4. Таълим ва иштироки донишҷӯён (курс «Carbon Zero Campus», клуби донишҷӯён).

4. Нишондиҳандаҳо ва натиҷаҳои асосӣ (ба ҳолати соли 2025)

Нишондиҳанда	Арзиш	Шарҳ
Камшавии истеъмоли энергия (қувваи барқ)	-50 %	LED ва автоматикунонӣ
Ҳиссаи энергияи (қувваи барқи) барқароршаванда	12 %	Панелҳои офтобӣ (Левакант)
Камшавии истифодаи қоғаз	-75 %	Системаҳои электронӣ
Камшавии партовҳои пластикӣ	-90 %	Зарфҳои бисёркарата
Масоҳати сабзгардонидашудаи кампус (бинои таълимӣ)	32 691 м² (+19,87 %) // 3,27 гектар	Чуброни партовҳо – 3,27 гектар тақрибан 16–23 тонна CO ₂ -ро дар як сол чуброн мекунад.
Иштирокчиёни лоиҳаҳои экологӣ	>3500 донишҷӯ	Барномаи «Carbon Zero Campus»

5. Сохторҳои масъул

1. Институти илмию тадқиқотии рушди устувор ва иқтисоди сабз;
2. Маркази зехни сунъӣ ва ҳалли рақамӣ;

6. Шарикон ва дастгирии байналмилалӣ

1. Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
2. Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон;
3. Кумитаи ҳифзи муҳити зисти назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон;
4. Донишгоҳҳои Созмони ҳамкории Шанхай (СХШ);
5. Академияи байналмилалӣ илмҳои таҳсилоти олии (МАНВО);
6. Иттиҳодияи осиёии донишгоҳҳо (AAU);
7. Созмони ҷаҳонии сайёҳӣ (UNWTO);
8. Ҷамъияти олмонӣ ҳамкории байналмилалӣ / Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ);
9. Созмони амният ва ҳамкории Аврупо (САҲА / OSCE).

7. Сатҳи татбиқ

Барнома мувофиқи се доираи фарогирӣ (Score 1, 2 ва 3) амалӣ мегардад. Зиёда аз 80% чорабиниҳо анҷом ёфта, дар марҳилаи фаъоли иҷро қарор доранд. Сатҳи татбиқ ба категорияи [5] – **барномаи мукаммали коҳиши партовҳои газҳои гулхонаӣ** мутобиқат мекунад.

8. Хулоса

Барномаи коҳиши партовҳои газҳои гулхонаии Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва соҳибкорӣ Тоҷикистон қисми стратегияи «**Green Campus 2030**» буда, саҳми донишгоҳ дар расидан ба бетарафӣ иқлимӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Он равишҳои илмӣ, таълимӣ ва амалиро барои коҳиши партовҳо муттаҳид намуда, ҳамкорихоро бо ташкилоти байналмилалӣ таҳким мебахшад.